

9 клас

Урок № 25

Дата:

**ВИРОБНИЦТВО ЧАВУНУ, СТАЛІ, ПРОКАТУ В УКРАЇНІ:
ДОМІНУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ, СУКУПНІСТЬ ЧИННИКІВ
РОЗМІЩЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ, ОСНОВНІ ЦЕНТРИ, МІСЦЕ
УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЧОРНИХ МЕТАЛІВ.
ПРАКТИЧНА РОБОТА №6. «ПОЗНАЧЕННЯ НА КОНТУРНІЙ КАРТІ
СИРОВИННОЇ БАЗИ ТА ОСНОВНИХ ЦЕНТРІВ ВИРОБНИЦТВА
ЧОРНИХ МЕТАЛІВ В УКРАЇНІ ОСНОВНІ ЦЕНТРИ
ВИРОБНИЦТВА КОЛЬОРОВИХ МЕТАЛІВ В УКРАЇНІ».**

Очікувані результати НПД: учні пояснюють розміщення підприємств чорної і кольорової металургії в Україні, показують на карті центри чорної та кольорової металургії, аналізують статистичні дані щодо обсягів виробництва та експорту металургійної продукції в Україні.

Розвивальна та виховна мета: вдосконалювати навички працювати із візуальними та статистичними матеріалами, розвивати вміння тлумачити поняття, факти, погляди; виховувати інтерес до економічного життя країни, почуття гордості за певні економічні досягнення.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручники, атласи, стінна карта «Металургія».

Опорні та базові поняття: металургія, чорна металургія, кольорова металургія, чавун, сталь, прокат.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

- Що таке металургія? Яку продукцію виробляють металургійні підприємства?
- Які існують технології виробництва чорних металів?
- Які технологічні особливості має кольорова металургія?
- Назвіть основні чинники, які впливають на розміщення металургійних підприємств різного типу.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Поміркуйте, які чинники сприяють розвитку металургійної промисловості в Україні. *(Варіанти відповідей учнів.)*

Зазначені вами чинники забезпечили металургії є одне з провідних місць серед галузей української промисловості. Металургійні підприємства не лише

забезпечують потреби країни в чорних і кольорових металах а й створюють експортну продукцію. Головну роль відіграє чорна металургія, на яку припадає близько 1/4 всього промислового виробництва. Вона виробляє чавун, сталь, прокат, феросплави, труби та ін.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Технології виробництва чорних металів в Україні.

Більшу частину сталі, виплавленої в Україні, здійснюють конверторним способом — 71 %. На частку мартенівського способу припадає 20 %, на частку електроплавильного — 9 %.

Близько 80 % виплавленого чавуну, сталі й прокату виплавляють на комбінатах повного циклу з річною виплавкою понад 1 млн т. Зростає значення переробної металургії та малої металургії.

2. Чинники розміщення підприємств чорної металургії, основні центри.

Для розвитку галузі Україна має значні запаси залізних і марганцевих руд, коксівного вугілля, флюсових та вогнетривких матеріалів. Їх родовища дуже вдало поєднуються — переважно у Придніпров'ї та Донбасі.

В Україні історично сформувалися три райони чорної металургії — Придніпров'я, Донбас і Приазов'я. Вони орієнтовані на власні залізорудні, марганцеві, вугільні та інші мінерально-сировинні ресурси:

1) Придніпров'я — на криворізькі залізні і нікопольські марганцеві руди, водні ресурси Дніпра, потужні джерела електроенергії (сировинний чинник, електроенергетичний, водний чинники);

2) Донбас — на коксівне вугілля (паливно-енергетичний чинник);

3) Приазов'я (Маріуполь) — на вигідне транспортно-географічне положення (транспортний чинник).

Основні центри чорної металургії — *Кривий Ріг, Дніпро, Кам'янське, Запоріжжя, Нікополь, Маріуполь, Краматорськ, Алчевськ.*

До найбільших світових виробників сталі належать гірничометалургійний комбінат «Арселор Міттал Кривий Ріг» (Дніпропетровська обл.), «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» (Маріуполь, Донецька обл.), Металургійний комбінат «Азовсталь» (Маріуполь, Донецька обл.), Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь».

Практична робота 6. Позначення на контурній карті сировинної бази та основних центрів виробництва чорних металів в Україні.

3. Місце України на світовому ринку чорних металів.

Україна входить у десятку провідних виробників сталі у світі. Понад 20 млн т української сталі кожного року йде на експорт. Вивозиться продукція українських підприємств зазвичай через морські порти, зокрема Одеський та Маріупольський.

4. Кольорова металургія.

На імпорتنій сировині (або металобрухті) працюють: алюмінієва, цинкова, свинцево-мідна. Провідною галуззю є алюмінієва. Головні підприємства: Миколаївський глиноземний завод (сировину постачають переважно з Гвінеї), Запорізький алюмінієвий комбінат. Виробництво міді, олова, латунного прокату — Бахмут (Донецька обл.), Запоріжжя. Виробництво цинку та свинцю — Київ, Костянтинівка (Донецька обл. — працює не на повну потужність через АТО).

На власній сировині працюють: титаномагнієва, нікелева. Видобуток титанових руд: Іршанське родовище (Житомирська область), Самотканське родовище (Дніпропетровська область). Магнієві руди розробляють у Стебнику (Львівська область) та Калуші (Івано-Франківська область). Виготовлення продукції здійснюється на Запорізькому титано-магнієвому комбінаті. Нікелева промисловість (виробництво феронікелю) отримала розвиток у Побузькому (Кіровоградська область).

Приблизно чверть кольорових металів в Україні виробляється із вторинних ресурсів. Підприємства з їх переробки зосереджені у великих промислових центрах (Харків, Київ, Одеса).

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Робота в групах

Уявіть, що вам запропоновано визначити місця для розміщення на території України підприємств чорної металургії: гірничозбагачувальний комбінат, металургійний комбінат повного циклу (потужність — 3 млн т сталі на рік), електрометалургійний завод, міні-завод. Обґрунтуйте свій вибір.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підручник, опрацювати §§ 23-24.
2. За допомогою ресурсів Інтернету з'ясувати, які металургійні підприємства працюють у вашому регіоні.